

SZARVASI LAPOK.

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELOFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 5 frt. — kr.
 Felévre . . . . . 2 frt 50 kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap

Az előfizetési és hirdetési pénzek, úgy a lap
 szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz
 Szarvasra küldendők. Kéziratok nem adtnak vissza.

Hirdetési díjak:

Egy három hasábos petitsor . . . . . 5 kr
 Kétszeri közlésnél . . . . . 4 kr
 Háromszori közlésnél . . . . . 3 kr
 Többszöri hirdetéseknel engedmény adatik. Bélyegil-
 leték minden hirdetés után 30 kr.

A nyílt-terben minden garmondsor díja 10 kr

Az ideai termés.

Hazánk földmivelő ország lévén, az aratás mindég oly nagy fontosságú dolog, hogy nem csoda, ha az aratás kezdetétől, a cséplés bevégeztéig mindenkinek figyelme feszülten a termés eredményére van irányozva. Az egyszerű polgár háztartásától fel egészen az állam pénzügyeinek mérlegéig, minden ettől függ. Nemcsak a földmives, hanem az iparos, kereskedő, sőt még a politikus is, sovárgva lesi, megtelnek-e a csűrök, magtárak, mert ez biztosítja, legalább egy évre, egyesek jóllétét épen úgy, mint az egész országot; míg ellenben, ha a termés eredménye nem telel meg a várakozásnak, milliók szép reményei semmisülnek meg egyszerre, s az államférfiak búsan nézik, hogyan tette tönkre számításaikat a sors.

Nálunk az aratás bevégezése valóságos i-telet. Ekkor dől el egy egész évre az ország sorsa: a közgazdasági nekilendülés, vagy hanyatlás, a társadalmi élet felpesdülése, vagy elernyedése, a közművelődés emelkedése vagy alászállása, mind mind az aratás eredményében találja okát és megfajtását.

Vidékünkön immár meglehetősen ismerve van a termés-eredmény, hanem a megelégedés örömjaja sehol sem üti meg füleinket. Mindenütt szomorú csend honol, vagy legfeljebb a keserű csalódás nyer hangos kifejezést. Jó termést vártunk s az eredmény a közép termésen alul van. Igaz, hogy hely-lyel-közzel 6—8 mm-t adott egy hold. de

sok helyt alig tehetni 3—4 mm.-nál többre a termést, úgy hogy egyre-másra 5 mm.-t nem számíthatni átlagképen.

De a termés még hagyján! Hanem hova törpül az egész eredmény, ha az alacsony árakat tekintjük? Mit kezdjen a szegény magyar gazda 6—7 frtos búzaár mellett szerény termésével? Mihez fogjon, hogy terhein könnyítsen? Köztudomásu dolog, hogy nálunk buza a fő-termény, de a mai kereskedelmi heizzet mellett, nem is tekintve az alacsony gabnaárakat, alig tud rajta tudni. A kereslet igen lanyha, a kínálat pedig napról napra nagyobb, mert a pénz kell. Ezt az állapotot még súlyos-ítja az, hogy a külföldről mindenfelől jó aratási hírek érkeznek. Milyen lesz a helyzet, ha megindul a piacra a még most egyedül álló magyar búzához az oláhországi, és oroszországi búza? ha ránk zúdul Amerikának roppant gabnakészlete? ha Indiának és Ausztráliának óriási térségeiről is megkezdik az ideai termés eredményeit szállítani?

Valóban szomorú kiállítások!
 Bizton várhatjuk, hogy a helyzet rövid idő alatt nem javul, csak rosszabbra ne forduljon; s ennek tudata nyomasztólag hat minden ember kedélyére. Megfog az látszani minden téren.

De nem szándékunk az amugy is be-álló kedély lehangoltságot fokozni, inkább azt a kérdést vetjük fel, hogy mivel kell el-lensúlyozni a bajt, mivel kell kitölteni a csorbát, melyet az ideai termés eredménye az

üzletmeneten, a mezőgazdaságon, a társadalmi életen, a közművelődésen ütött? Bizonyára komoly kérdés ez, méltó, hogy gondolkozzunk felette!

Ha iparos nép volnánk, akkor legfeljebb a munkébér némi módosulását eredményezné a termés minősége, különben pedig talán nagyobb kivittelt volna maga után az itthoni fogyasztás csökkenése! Ha hazánk tenger melléki volna, akkor legalább hamar és jól tudnók értékesíteni kis termésünket is! De sem ez, sem az nem áll s így a könnyűszerű segítség nem áll rendelkezésünkre.

Ugy vagyunk, mint a súlyos beteg, kinek nagy baja előre látható volt, de a ki baja bekövetkeztét maga hitte legkevésbé. Mennyit irtak össze a valóságos kalamitássá fejlődhető amerikai és ausztráliai verseny-ről! s ki hitte el? Mennyit beszéltek a gazdálkodás realisabbá, arányosabbá, s belter-jesebbé tételéről! s ki követte a tanácsot? Milyen mozgalmak kezdeményeztettek az ipar fejlesztése érdekében! s hol az ered-mény? Pedig az ideai termésben és alacsony árakban nyilatkozó veszély csakugyan más-kép nem háriható el, mint ha egész gaz-dálkodási rendszerünket megváltoztatjuk, s ha országos közgazdasági viszonyainkon is változtatunk.

Közel orvosság nézetünk szerint nincs, de biztos, bár lassú segítséget nem nélkülözünk. Mi azt hisszük, hogy ha gazdáink a tulságos búzatermelés helyett a gabona

TÁRCSA.

Itthon.

Düledező fallal, levagyó tetővel
 Harczol öreg házunk a dúló idővel.
 Csakúgy kegyelemkép
 Túri a kéményét.

Kicsiny ablakán át roskatag szobánknak
 Belopódzott régtől a sorvasztó bánat.
 S megczibálva, tépve
 Édes anyám képe.

Mintha a meggörbült gerendától félne,
 Lejebb lejjebb hajlik válla évről évre.
 Nehéz idők átkát
 Jó, hogy így kiállták.

Nézi a falt búsan s látja beteg lányát.
 Melyik dül ki előbb? ajkai számlálják.
 S a kis imakönyvbe
 Perdül fájó könyve.

S talán a kis könyvben vigasz terem néki:
 Elmerengő fiát mosolygva szemléli.
 „Bár valóvá válna
 En hozzám szőtt álma.”

Mosolygok; nem tudja, mint megtép az élet!
 Hogy ifju évekkkel lelkem öregg lett!
 Hadd higye, hogy nekem
 Csupa öröm élttem!

Jelenfi Jenő.

Mi szép a természet.

Mi szép a természet!
 Nézd a napot nyáron,
 Mint üti fel fejét
 Lenn a láthatáron;
 Hogyan kapaszkodik,
 S hogy bukik le estve
 Az egész világot
 Biborra befestve.

Nézd a délibábot
 Hogy játszik a pusztán.
 Véled: való mit látsz
 Pedig látszat pusztán,
 A fellegvárakat
 Viskóknak találod,
 Száraz a föld a hol
 Imént tenger állott.

Mi szép a természet
 A midőn a vihar
 Eget, földet feldúl
 Rémes játékkal;
 Tördeli a fákat
 Légbe kapja a port,
 S meghozza a felhőt
 Meghozza a záport!

A sötét felhőnek
 Vakító villáma,

Mennydörgések között
 Mennyköveit hányja;
 Dehogya a vihar
 Magát kitombolta
 Ékes szivárványtól
 Diszlik a mennyboltja.

Oh szép a természet
 Szeretem, csodálom,
 A midőn szemlélem
 Azt hiszem hogy álom.
 Oh te ki teremtéd
 Mindeneknek atyja,
 Siromig dicsóit
 Lelkem indulatja!

Ifj. Mihályfi József.

Szerelem vagy házasság?*)

Eredeti színmű 4 felvonásban.

Irta Semper Idem.

(Folytatás)

M a r i s k a: Ne szólj tovább! Szerelmünk
 szent nevére!
 Elandalit szavadnak lány zenéje.
 Erőim fogynak, érzem, csüggedek —
 A tied mégse, mégse lehetek!

*) Apróság a mult számunkban említett gyomai „Fő-
 kötő, ből. Szerk

más fajait is arányosabban felkarolják s (úne ma az árpa sokkal jövedelmesebb, mint a búza, nem csak azért, mert jobban termelt, hanem azért főleg, hogy az ára majdnem nagyobb, mint a búzáé, nálunk 6—7 frt. mm.-ja Bpestén 7—10 frt.) ha nagyobb gondot fordítanak a kertészetre, gyümölcs-termelésre, kereskedelmi és iparnövénytermesztésre; ha nagyobb gondot fordítanak a marha-tenyésztésre, melynek jövedelmezősége minden kérdésen felül áll, s nincs annyira kitéve az árhullámszásnak és a külföldi versenynek, mint a gabona: akkor a mezőgazdaságban az egyensúly helyre áll; már csak azért is, hogy a gazda másból is fog tudni pénzt csinálni, de azért is, hogy módjában lesz földjét javítani s termőbbé tenni.

Távolabbi jóllehet nem kevésbé gyökeres a helyzet javítása, ha megváltoztatjuk gondolkodásunkat. Az ipart általában többre kell becslünk, mint azt eddig tettük. Országos intézkedéseket is elvárunk ugyan az ipar emelésére; hanem társadalmunk gondolkodásának is meg kell változnia. Ne csak két pályát tüntessünk ki, mint eddig, amikor a jómódú ember vagy a gazdálkodásra vagy tudományos pályára szánta gyermekét. Meg kell a gyermekeket a különféle pályák közt osztani, a gyakorlati pályákat előtérben kell tenni, s akkor várhatjuk, hogy a népdal óhaja teljesül:

Legyen úgy mint régen volt:
Teli legyen a magyarnak
Mind az itce, mind a pincze, mind a bolt

De Monte Cervino.

Fővárosi levél.

Budapest, 1884, augusztus.

Már nem tudom Maglódon-e, vagy Súly-Sápon, denique az újszász-budapesti vonalon történt, hogy amint ugyancsak erős rohogással haladnánk előre — egyszerre megszűnik minden zakatolás s minden rázkódásnak hirtelen végeszakad. S mintha valami gonosz szellem megbűvölte volna tüzes paripánkat: szédületes gyorsasággal röpit fel a levegőbe. Ijedten tekintek ki az ablakon. Már messze alattunk van a föld. Majd kissé neki bátorodva mindent körülményesen szemügyre veszek s imé pompásan butorozott, minden kényelemmel ellátott léghajóban találok magamat, mely, magasan ringva—rengve, egyenesen halad kiszabott útján. Nem sokára Budapest felett lebegett. Elbámultam a látványon mely alattam elterült.

Egy hatalmas várost láttam, nagy folyam által kettéhasítva. A folyam balpartja végnélküli siklás; míg a jobbpartját változatos hegység ékesíti. A két városfelet pompás hidak végtelen szora kapcsolja össze, melyeken szakadatlan áramban

A d o r j á n: Boldogtalan, ki halgatsz más szavára,

Hallgas szivednek hő sugallatára!
Vagy, ifju lelkem, éitem szép virága,
Te ne tudnád: mi az a szív világa?

M a r i s k a: Tán mesterem rosszul tanítaná rája?

A d o r j á n: Vagy nem vigyáztál mesterred szavára?

M a r i s k a: Ó! mint a gyermek anyja parancsára!

Mindkét szememmel lestem ajakát
S nem ment, tudom, csak egy szava se kárba.

Nézzen szivembe mesterem s ha lát:
Lerakva látja ott egész tanát.

A d o r j á n: Igen, te vagy a leghivebb tanítvány

S úgy érzem én is, hogy szeretsz, Mariskám
Mégis ha egyszer karjaimba vonlak,
Borul mindjárt fénye homlodnak.
Ha piros ajkad' forró csókom érte,
Szókellet is már, láttam, arczodba vére.
S ha kér, könyörög és esdekel ajkam,
Hijába minden, nem könyörölsz rajtam.
Csüggedve kértem ez volna a bér
Önzetlen, mert igaz szerelmemér'?

M a r i s k a: (hévvel)

(Folyt. köv.)

hullámzik a nép. A víz sürgő-forgó hajéktól tarkállik. A számos mértföldre húzódó lépcsőzetes granit rakpartokon felhalmozott árúk értéke sok milliókra rug. Jobbról-balról magas gőzdaruk és elevatorok alatt nagy hajók rakodnak. Két oldalról fényes palotasor övezi a mindig sűrűn ellepett partokat. A palota-sorokból az építészet örökidőkre szóló remekei emelkednek ki.

A balparton magyar ország-háza; gót-ives stíljével azt a népet jellemezve, mely míg győzedelmes tegyverével Európát rettegésben tartá: nem idegenkedék a szelidebb foglalkozásoktól sem; s művészetével, iparával és tudományával ép ügy kiérdemlé a világ csodálatát, mint vitézségével. Lejjebb a magyar kristálypalota kupolái ragyognak a nap fényében. A termeiben felhalmozott műkincesek a világ minden részéből a városba vonják az idegeneket.

A jobb oldalon, fenn a történelmi emlékü hegy tetején a magyarnemzet hallhatatlan szellemeinek pantheonja áll, — elől Pannónia kimagasló arany szobrával. Diadémja éjjelenként vakító fényvel hirdeti a világnak, hogy a pont, melyet a távolban lát az emberi műveltség, szorgalom, békés erények tüzhelye, mely tüzhely éltető melegét elhinti messze keletre. Itt a jobb oldalon épületek az örömök és élvezetek ragyogó márvány — csarnokai is. Keleti pazarsággal berendezett fürdők végtelen sora. Fenn a hegyek közt szebbnél szebb nyárilakok és mulató-csarnokok vannak, melyeket arnyas fasorok kötnek össze.

A láthatárt köröskörül a fellegek közé nyuló gyárkémények sűrű erdeje zárja be, melyekből az égbe emelkedő füst oszlopok a város lakóinak szorgalmát dícsöitlik.

És e város népe, mely az egész héten át anyagi nyarapodásán munkálkodik s pihenő óráiban nemesen élvezni is tud: a szellem bajnokairól sem feledkezik meg. A tudományok és művészetek óriási csarnokai díszítik szerteszét a város mindkét felét s terein a nagy ösök szobrai nagy napok emiékoszlopai emelkednek, melyek alatt az ifju nemzedék szeretni tanulja a hazát.

És e város milliónyi lakosával tiszta magyar lelkü, magyar ajkú. Gazdag egyleteivel létesít végre a vidék teljes megmagyarosítását, hol a magyar-ságnak szüntén hatalmas emporumai keletkeztek, nem egy közülök százezert meghaladó vagyonos, iparos, művelt lakossággal; számos gyárakkal, virágzó köztintezetekkel...

Egy erős zökkenés — és felébredtem. „Budapest! — kiszállni! S előttem állt a „mult idők“ egy silány emléke, a „losonczi pálya-udvar minden ő mizériáival. De csak jó, hogy ez a mikorunk gözzel halad! hogy ez a szégyenfolt sem fogja már égetni már arcunkat! Ma még használatban van, holnap már az enyészete, kiszorítván még az emlékezetből is vas-századunk egyik büszkesége a magyar állam vasutak központi pályaháza által. Hát ez is egy lépés a felé a fényes jövő felé, melynek álom-képeivel bár a jelen állapotok gyakran szomorú ellentétet képeznek, de melynek hajnalpirja a megfigyelő szemnek nem egy helyon látszik elő-előtünni.

A gazdasági tényezők törvényszerű kérélelhetetlen sége szédítő gyorsasággal alakítja át a magyar főváros képét alakítja gazdaságilag erkölcsileg és egyiránt mely átalakulás sokakat megdöbbent, sokakat gondolkodóba ejt — a legnagyobb részét az embereknek pedig magával ragadja. „S nincs ellenállás e viharban. Hanem a nagyvárosi élet fényét, zaját, élvezeteit ingyen senki meg nem szerezheti. Ez a kavargó örvény minden évben ezrenként követeli meg áldozatait. Akit azonban épen dob a felszínre ez örvény, — mert sodrárt senki ki nem herülheti, — az erkölcsileg egyaránt; megedzett lélekkel tér vissza a testi és erkölcsi halál torkából s az élet minden viharával egykedvűen fog szembeállani.

Átalakulóban lévő fővárosunk változatos életéből szándéksom egyetmást közölni a „Szarvasi Lapok“ t. olvasó közönségével.*) Mégkísértem lehetőleg hiven feltüntetni ez életnek különböző oldalait. Érinteni fogom futólág az időről időre felmerülő kérdéseket is, melyek a nagy város legellentétesebb köreit épen foglalkoztatják. S nem fogom teljesen figyelem kívül hagyni az oly apróságokat melyek a napi események árjában alig vétetnek észre; de a melyek mégis jellemző vonások s a kép élethűségét nagyban emelik.

Hogy pedig azon melegében hozzáfogjak igéretem beváltásához, s egyszerűs mind mai mondókám végén, a jó hatás kedvéért, egy kis látványosságról se feledkezem meg; megemlíthetem hogy jelenleg a fővárosiaknak a fürdőkből — természetesen helyszúke miatt — kiszorult része, a fehér-fogu singháliaiak, Ceylon lakóinak művészetében keres üdülést a poros zajos városligetben. Már sokkal zavartalanabb élvezet a kirakatok fényképeiről „csodálni“ a derék férfiak deli természetét, kölgveik kézi munkáit és elefántjaik remekléseit. Ők most a naphősei. Kertész tódornál „singáli-pénztárczák“ díszlenek a kirakatban, a divatüzletek „singáli csecsebecsékkel“ szeretnék a holt évadot egy kjssé felgalvanizálni. S a jó singáliakat hidegen hagyja ez a dicsőség. Bo-szantják őket a bámuló „fehérek“. Csak egyszer vidult fel pillanatra kedélyük, midőn a népszínház előadásán részt vettek, s tiszteletükre az „Utazás a föld körül“ című darabban egy vadember egy „fehéret“ megölt.

S o m r é t i.

Városi közügyek.

Városunk képviselő testülete aug. 21-én közgyűlést tartott. Ezen megerősítettek a városi szántóföldterületek használatára iránt árlejtés megtartása mellett kötött szerződések. Folytatólag szerveztet az ipariskolai bizottság, tagokul a helybeli ipartársulatok elnökei választván meg. Az alsóbb fokú ipariskola a tavaszi közgyűlések egyike által, elfogadott szervezet alapján már a legközelebbi szept. 15-én fog megnyitni.*) Majd a városi állatorvosok fizetésjavítási kérvényének tárgyalása a legközelebbi gyűlésre lett elhalasztva s egy pár lakosítási kérvény elintézése végre a gyűlés fő tárgya az 1885-ik évi költségvetés tárgyalattott. Az elfogadott költségvetés szerint a városjövvelmeihől bevéte'i összegül 12654 frt 19 kr. tünikki, a városi kiadások összege pedig 3:900 frt 79 kr. a mutatkozó hiánylat községi pótladó útján fog fedeztetni. Megemlíjük még, hogy a békés-megyei gazdasági egyesület által nálunk okt. 5-én tartandó kiállításához jutalmakra a közgyűlés 50 forintot szavazott meg. Ebből csak is a szarvasi iparosok olyan iparczikkei lesznek jutalmazva, melyek a kiállítás programjában szerepelnek. Az t. i. csak is a gazdasági iparczikkeket fogja kitüntetésben részesíteni.

Ujdonságok.

— Értésítés. A Szarvasi főgymnasiumban az 1884/5 tanév szeptember 4-én megnyitattik s ezzel a tanítás kezdődik. Ezt előzőleg szeptemb. 1. 2. 3-án megindítottak a beiratások. Kik magán- és javító vizsgára köteleztettek az intézet körében, azok auguszt. 31. és szeptember 1-én osztálytanáraiknál jelentkezzenek. A megkésők fülvételüket nehezítik, sőt kétségessé teszik. Tisztelettel közli az igazgatóság.

— Nőegyleti közgyűlés. A helybeli nőegylet aug. 17-én tartá rendes évi közgyűlését. Gróf Bolza Antalné elnök asszony a megjelenésben akadályoztatva lévén, a gyűlés Pöl Daniné alelnök asszony előlétele mellett tartatott meg. Az év folytán tartott választmányi ülések jegyzőkönyve felolvastatván abból kitűnt, hogy az egyesület alapszabályilag kitűzött feladatának megfelelőleg a lefolyt évben is sokoldalulag gyakorolt jótékony-ságot. A számadások megvizsgálására kiküldött bizottság jelentését terjeszti be, mely szerint a számadás 2021 frt 10 kr. bevétel 1797 frt. 54 kr. kiadás, tehát 223 frt 56 kr pénztári pénzkészlet és 3317 frt 96 kr vagyoni állapot kimutatásával lelküismeretesen és pontosan vezetettnek találtott. Kiindulva azon előzékenységből, melylyel a főgymnasiumi igazgatóság mindenkor a nőegyleti jótékony-célú előadásokra a dísztermet átengedni kegyeskedett, a nőegylet, a tanári nyugdíj-alap számára 100 forintnyi adományt szavazott meg. Végül tisztviselőül és pedig pénztáros: Pokomandy Radymeczky Mari, titkár: Haviar Daniué, gondnoknő: Bakay Sándorné, választmányi tagok: Chovan Zsigmondné, öz. Dancs Lászlóné, Delhányi Zsigmondné, Dely Józsefné, Kovács Sándorné, Lányi Gusztávné, Melis Lajosné, Mihálf Józsefné, Szél Ernőné, Szlovák Pálné, Tabajdy Sándorné, Winternitz Arnoldné, Deák Ignác, Marcsék Györgyné, Nyácsik Sománé és öz. Torkos Imréné úrnők, a férfi-titkári tisztségre Mihálf József lettek megválasztva.

— Halálozás. Öz. Clementis Karolyné szül. Esztergály Karolina és unokája: Székely Berta férjzett Ubrankovits Dánielné férjével és gyermekeivel; továbbá Sarkány János és gyerme-

*) Az ipar iskola szervezetét a legközelebbi számban ismertetni fogjuk. Szerk.

kei: Dezső, nejevel szül. Lott Mariával s gyermekeivel, Emil, nejevel szül. Placsko Paullával s gyermekeivel, Ilma férjezett Szluika Mihályné férjevel és gyermekeivel, Jenő, nejevel szül. Mokry Ilonával s fiával; ugyszintén özv. Esztergályi Mihályné szül. Székely Sarolta és gyermekei: Irén férjezett Sarkány Imréné férjével, Sramkó Mihály gyermekeivel, Jolán férjezett Horváth Béláné férjével, Olga, Ilona, Mihály, Zoltán, Dezső és Sarolta; valamint Moravesik Mihályné szül. Esztergályi Emma, férje és gyermekei: Géza nejevel szül. Salacz Ilonával és fiával, Emil, Gyula, Emmi, Biri és Margit; nemkülönbön Wladár Miksáné szül. Esztergályi Biri, férje és gyermekei: Vilma, Biri és Ilma, melyen szomorodott szívvel jelentik feledhetlen anyjuk, anyósuk, nagyanyjuk, szép- és dédanyjuk Nagytiszteletű özv. ESZTERGÁLYI ESZTERGÁLY MIHÁLYNÉ szül. Clementis Karolina volt csomádí ev. lelkész és pestmegyei főesperes özvegye, foló hó 19-én délután 2 órakor, életének 88-ik évében, agkori gyöngeségben történt gyászos ki multat. A boldogultnak hült tetemei f. hó 21-én d. e. 10 órakor, fognak az ágost. ev. egyház szertartása szerint az aszódí temetőben örök nyugalomra tetetni. Aszódón, 1884. augusztus 19-én. Áldás és beke hamvaira!

— Esküvő. Mult vasárnap aug. 17-én tartá esküvőjét Hajas István jó nevű kereskedő a kedves Hézer Nina kisasszonnyal. Zavartalan boldogságot az új frigvhez!

— Az egyesült Körös szabályozási munkálataira tartottak ajánlati tárgyalást a közmunka- és közlekedésügyi ministeriumban. A bizottság elnöke Marsovszky Gula osztálytanácsos volt. Összesen 7 ajánlat érkezett be. A munkálatok az előirányzat szerint 283,486 köbméter száraz munkából, 158,172 kbm. kotrásból és 4200 folyó méter hosszra terjedő töltéscsúszásból állanak. Az első ajánlattevő Kuntlány János vállalkozó volt. Átlagos egységár köbméterenként 46 $\frac{1}{2}$ krt kért. Popper Istv. átlagos egységár köbméterenként 44 krt; az österreichische Baugesellschaft képviselője Müller 48 $\frac{1}{2}$ krtét vállalkozónak. Glázer József és Antal, Mendel János és Pál átlagos egységárai köbméterenként 50 krt tettek. Csérei J. Ede ajánlatában az átlagos ár köbméterenként 44 krt, Gerő Lajos átlagos egységár gyanánt 52 krt kívánt. Végül Neuschloss Miksa 55 $\frac{2}{10}$ krtban szabta meg köbméterenként az átlagos egységárakat. A benyújtott ajánlatok felett a számvevőség jelentésének alapján, a miniszter határozott. A munkát — mint értesülünk — Popper István nyerte el, ugyanaz, ki a 18 számú átmetszési munkálatoknál közmegelegedésre működött.

— Színészet Szarvason. A jövő héten hozzánk érkező színtársulat igazgatójától e következő jelentést vettük: Előleges színházi jelentés. Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, miután kitűnően szervezett nagy operette- dráma-, vígjáték- és népszínmű-színtársulattal becses körükben szándékozom — rövid időre — pártfogást keresni. Társulatom működése teljesen nélkülözheti az előzetes reclamat, elég a közszeretet és megelegedésre hivatkoznom, melyet az ország elsőbb rendű városai kivívott. Színtársulatom személyzete: Sághy K. Anna, drámai anya és hősnő. Mészáros Ilka, szende és naiv. Gyurmann Alicze, naiva. Erdei Berta, első operette és népszínmű éneknő. Pálfi Nina, coloratur és subrette énekesnő, társalgási. Conrad Mariette, anya és operette comica. Sághy Zsigmond, drámai apa, jellem (igazgató) Krémer Sándor szerelmes, Szinai Lajos társalgási. Nyiregyházi Vilmos operette tenorista. Tukorai Loránd, komikus, társalgási, operette énekes. Fábrián László, társalgási, szerelmes. Szerémfalvi Béla, bonvivant, operette énekes. Tisztai Miksa, népszínmű énekes, operette bariton. Tisztai Károly, operette buffó. Endres Márton, karmester. Kar és segédszereplők 19 személy. Előadandó darabok: Nézd meg az anyját vedd el a lányát, Pry Pál, Mária Terézia, Nem jó a tűzlet játszani, Buborékok, vígjátékok. Czeczil házassága Bozóti Márta, Olga, Vasgyáros, Ember tragédiája, Rang és Mód színművek. Csokon szerzett völegény Turi Borcsi Borcs, Árva Zsuzka, Czigány Panna, Vén kupez, Csicsóné. Buza virág, Igmándi kispap népszínművek. Kornevilli harangok, Boccaccio, Három csőrű kacsa, Marjolanie, Pajkos diákok, Iholyka, Koldús Diák, Üdvöske, Furcsa háboru, Kanári hercegnő, Ripp van Winkle, Gasparone, operettek. Trobadur és büvös vadász, nagy operák. Bérlet hirdetés: 16 előadásra: Páholy 40 frt, kórszék 12 frt. Zártzék 8 frt. 8 előadásra Páholy 20 frt. Kórszék 6 frt. Zártzék 4 frt. A bérlet gyűjtésével Krémer Sándor társulatom tagja van megbízva. Az előadások sorozata augusztus hó 30-án veszi kezdetét. Kegyes pártfogásukat kéri alázatos szolgáljuk S á g h y Z s i g m o n d színgazgató

— Lovardá Szarvason. A piac téren f. hó 20-án kezdődtek meg az előadások Donnert I. lovardájában. Az ügyes műtatványok megnyerték a közönség tetszését.

Irodalom és művészet.

A Pesti Hirlapot, mely ez idő szerint a legértelmesebb magyar napilap s mely a legkiválóbb publicistikai és szépirodalmi erőket egyesíti maga körül, melegen ajánljuk a magyar olvasó közönség pártfogásába, demokratikus lapot, mely nem szolgál egy pártot sem, csak a magyar állam

és nemzet ügyét s e szerint mindenki pártkülönbőség nélkül élvezheti. A Pesti Hirlap, tekintve nagy terjedelmét — mindennap 14-16, vasár- és ünnepnapokon husz-huszonnegy s hétfőn és ünnepek után is tizenkét oldalon jelenik meg — ma a legolcsóbb lap is. Negyedévre 3 frt 50 kr.; egy hóra 1 frt 20 kr.; tehát csak 20 krral drágább, mint a legkisebb néplapok, melyeket terjedelmre négy-szeresen mul felül. Gazdag napirovatain kívül folyton két regényt közöl; naponként két három tárczát hoz; színházi, távirati és napihir rovata bővebb mint a legnagyobb lapoké, melyekkel jó értesültség dolgában is kiállja a versenyt. Benne a komoly politikus ép úgy megleli a neki való olvasmányt, mint a szépirodalmat kedvelő nők, kiknek divat tudósításokkal és hetenkint zene-melléklettel is kedveskedik. Vezércikkeit Beksiacs Gusztáv, Eötvös Károly, Pesti Frigvés, Pulszky Ferencz, Törzs Kálmán; Tarczait, karcolatait: Mikszáth Kálmán, Tóth Béla, Várady Antal, Jakab Elek, Györy Vilmos, Könyves Tóth Kálmán, Hindy Árpád, Radó Antal, Kürthy Emil, Sziklay Janos, Milkó Lázár Csáktornyai Lajos s általában az örögebb és ifjabb írók közül a kiválóbbak szolgáltatják. Szeptember elsőjélt kezdve előfizetőinek azt a különös kedvezményt is nyújtja, hogy ezek minden vasárnap külön négyoldalas zene-mellékletet kapnak a laphoz, a legújabb és legjobb zongora-darabokkal, vastag, finom papírra nyomva, úgy hogy azok negyedévenként egy-egy tartalmas zenealbumba lesznek köthetők, mely méltán foglalhat helyet művelt családjaik asztalán. Valóban méltó-a Pesti Hirlap a pártolásra. A kiadóhivatal (Budapest, V. Nádor-utca 7. Légrádi testvérek) levelező lapon nyilvánított óhajra mutatóvanszámokat egy hétig ingyen küld.

A Képes Családi Lapok 47. számának tartalma: Ki volt hát? elbeszélés írta V. Gaál Karóin (vége) — Jenő, költői elbeszélés, írta Szomor J. (vége) — Elvira, elbeszélés írta ifj. Vancza M. (f. k.) — A renegát, írta Witzfeld B. (vége k.) — Heti tárcza. Kispeszt községének felavatása, írta kg. — Krim félsziget körül, közli Vácz J. (f. k.) — Az örültek házából, egy párisi orvos előadása. — Képmagyarzat. — Mindenféle. Képei: Idyll. — A rozmarok — A sebesült.

Melléklet: A „San Sebstan“ című regény 97—112 o. dala.

A Boríték: Heti naptár. — Sakk talány. — Betű rejtvény. — Talányok megfejtése. — Megfejtők névsora. — Kérdések. — Feleletek. — A kis lutri huzásai. — Hirdetések.

Előfizetheti: Méhner Vilmosnál, Budapest IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Gazdaság, ipar és kereskedelem.

Gazdasági viszonyok Morvaországban.

(Különös tekintettel Gr. Mittrowsky Aladár ur Ö Exellentiaja birtokaira)

(Folytatás.)

Óriásinak látszó haszonbér ez a mi viszonyainkból tekintve, de ha tudjuk azt, hogy olyan tehenek is fordulnak elő, melyek, 23—28 liter tejet adnak naponként, s hogy ritka tehén az, melyet 10 hónapon át ne lehessen fejni, s végre hogy Brunn és Béesben a tejet igen jó áron és fennakadás nélkül lehet értékesíteni, azonnal nem fog a bér oly rendkívülinek tetszeni, a mit igazol azon körülmény is, hogy a bérlők általában jó helyzetben vannak, s még szépen gyarapodnak is mellette. A Rozinai uradalomban 70—53 frtra száll alá az évi bér, mert innét a tej már nehezebben, vagy csak kisebb városokban értékesíthető. A tehenek, valamint a növendék marhák is gyönyörűek, — meglátszik minden darabon a gondos kezelés. Fajra nézve három faj tenyésztetik u. m. Berni fekete tarka, Berni veres tarka és Kuhlndi veres. Legkitűnőbbek a fekete-tarka berniek, melyek mindenike egy egy remek példány úgy testnagyság, mint mélység és hosszúság tekintetében is. Tejelésre is ezek között találhatók a legkiválóbbak,

mert maga a bérlő mutatott pár darabot, melyek a dézsa nagyságú tölgyből 35—40 iteze tejet adnak naponta! A Wladimirhof nevű majorban megmértem egy 3 éves bikát, s ennek hossza a fától a homlokig majd 3 méter volt, sulya pedig nem túl becsülve lehetett 12 méter mázsa. Átaljában nagy gond fordítatik egy a tenyésztés, mint a táplálásra is, de az egészségkivánta követelmények is szemelőtt tartatnak, a mit igazol azon eset, hogy pár éve — valószínűleg a szigoruan keresztül vitt bel — vagy jobban — tultenyésztés következtében több istállóban kiütött a tüdőbaj, s az ilyen istalókból minden marha mézarszékre adatott el, mert orvosok állítása szerint az ily beteg tehén teje ártalmas, s képes az emberi szervezetben hasonló betegségeket előidézni. A három megtekintett uradalomban a szarvasmarha állomány mintegy 7—800 drb. lehet.

A szokolniti uradalomra visszatérve, elmondhatom, hogy ott ép oly szép és gazdag tisztabuza tablakat láttam, mint akár nálunk, habár ott a főtérmeny még sem a buza, hanem a sör árpa. Ez itt nem csak hogy dúsán terem, hanem sörgyártásra a legkedveltebbek egyike. Az árpa ott helyben lesz értékesítve az uradalmi sörfőzdében és pedig általában magasabb áron, mint nálunk a tisztabuza. Az árpa után a roz és zab foglalja el a főhelyet: burgonya itt csak kisebb mérvben, s leginkább piacra termeltetik. Természetes, hogy ott, hol oly nagy és bő takarmányozást igénylő marhaállomány van, nagy tért foglal el a takarmány is, s miként fentebb mondtam, első helyen áll a veres vagy steierhere, mely az uradalmakban a szinte kitűnő, de gyorsabban fásuló balta-czimet már jóformán kiszorította. A steierhere rozra vagy árpára vettetik, s az első évben csak is a gabonával kaszáltatik le, hanem a második és harmadik évben bőtermést ad, s földje azután megtrágyáztatik s leszántatik és helyébe jövő évben répa vagy buza vettetik.

A Rozsinhai uradalom már az ország éjszakibb vidékén fekszik, s alakja magas, hullámos fennsík, s bár kiemelkedőbb hegyei nincsenek, még is majd 3000 labnyi magasságban fekszik a tengerszine felett, s erdeiben gyönyörű fenyők nyulnak az ég felé. A czukorrépa természetesen itt már nem honos, s helyét a burgonya foglalja el, mely roz, árpa és zabbal váltva vettetik. Annyi száz és száz holdra terjedő burgonya föld termése persze alig lenne élelmi czikkül értékesíthető, annyival kevésbé, mert a fogyasztó piacoktól távol esik, hanem ezen akkint van segítve, hogy ugy bent Rozsinkán, mint kint az egyik gyönyörű kis majorban — Julienhofban — egy-egy szeszgyár van teljesen a mai kor kívánalmait szerint berendezve, mindegyik mintegy 1000 hect. szeszt produkálván évenként, dolgozva egy novembertől april végeig. Ezen gyári kezelés által azt érik el, hogy a burgonyát brünni piaci áron értékesítik, a moslék és hulladékot pedig 40—50 darab marhat hizlalnak fel, mi által értékes és sok trágyát is nyernek, s minék ott sokkal jobban felfogják becsét mint nálunk, a hol még a trágyával ma is legtöbb gazda igen keveset törődik s könnyelműen bánik el. Itt is gyakorolják azt a rendszert, a mit a szokolniti uradalomban a czukorrépaival, t. i. a néptől ásveszik a felesleg termést, és a saját terméssel együtt felgyártják. A takarmány növények itt is ugyan azok, t. i. steierhere és természetes gyep, s a tej gazdaság itt is szerepel, de miként fentebb mondtam, már nem oly dúsán jövedelmez, mint a nagyvárosok közelében s ép ezért igen helyesen ezen uradalomban lesznek a növendék marhák csoportosítva s felnevelve, s azután az egyes tehenészetekbe kiosztva, midőn már az anyaság sorompóin át lépődök. — Nevezetes, hogy ezen magas fekvő uradalom több apró to és patakkaal bir, hal és rákkal látva el a vidéket. A rákok aprók, de izletességben vetélkednek a mi Körösünk nagyobbra növő rákjaival, a mi a halakról már nem mondható el.

(Vége követk.) Zlinszky István.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mihálfy József.

ÜZLET MEGNYITÁS.

Van szerencsém a t. cz. közönség tudomására hozni, miszerint a „Bárány“ vendéglő átellenében levő — saját házunkban, f. hó 12-én

fűszer, festék, norinbergi, csemege, bor, ásványvíz-üzletet nyitottam.

Hogy a t. cz. közönség igényeinek eleget tegyek, a legjobb minőségű áru cikkeket igyekeztem beszerezni, s főczélom a lehető legolcsóbb árak mellett a t. cz. közönség igényeinek megfelelni.

A t. cz. közönség kegyes pártfogását kéri

mély alázattal

Ifj. Sinkovics István.

A becsi 1883. évi gyógyszerészi kiállitason ezüst érmet nyert.

A MOHAI
ÁGNES
FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdusabb
SAVANYUVIZE

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a víz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben

mindenkor kapható

ÉDESKÜTY L.

magyar kir. udvari ásványviz-szállítónál
BUDAPESTEN.

Ugyszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

1.000.000

Kempelen Imre fehérmegyei nagybirtokos tulajdonát képező mohai „ÁGNES” savanyúviz-forrás telepén 1883. november 15-én töltött az

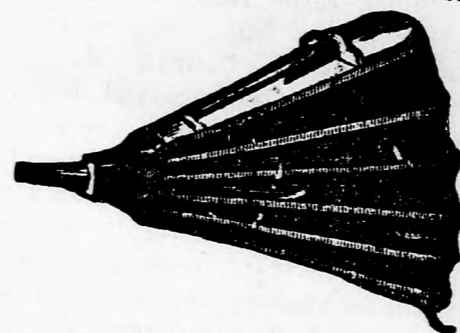
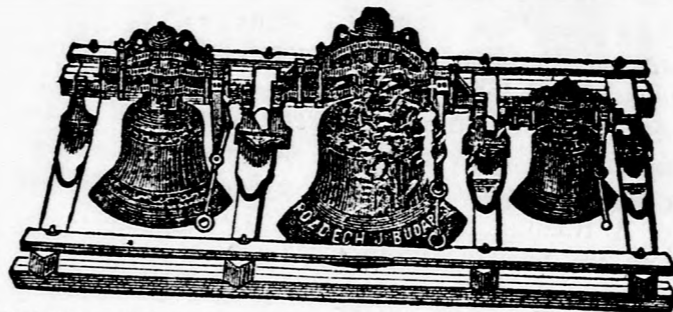
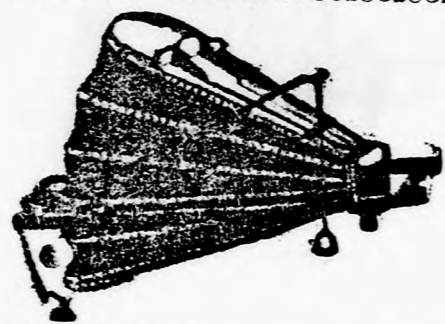
egy millióodik palack Ágnes-viz

mely annyiban képez nevezetesebb eseményt, amennyiben ezen eset Európában az első, mely alig három évi fennállása óta képes volt savanyúvizének ennyire élénk keresletet és közkedveltséget teremteni.

P-12 Raktár Szarvason Nyácsik Soma urnál.

FÜSZER-ÉS VEGYES-ÜZLET,
igen jó helyen, biztos forgalommal
kedvező feltételek mellett

szabad kézből eladó, és azonnal át is vehető.
Bővebb felvilágosítást ad e lapok kiadójavata.

KITÜNTETÉSEK:

BUDAPEST 1847.
BUDAPEST 1857.
LONDON 1862.
GYŐR 1865.
BUDAPEST 1865.
BÉCS 1866.
PARIS 1867.
ARANY KERESZT
1866.

POZDECH JÓZSEF UTÓDAI

(THURY JÁNOS ÉS FIA)

Első magyar fuvógyár, harang- és érezöntöde, szabad harangfelszerelés

ÉS NAGYSZERKOVÁCSÁG

BUDAPEST KÜLSŐ VÁCZI UT 44. SZ.

AZ OSZTRÁK MAGYAR ÁLLAM VASUT INDÓHÁZA KÖZELÉBEN.

KITÜNTETÉSEK:

KECSKEMÉT 1872.
MOSZKVA 1872.
BÉCS 1873.
BÉKÉSCSABA 1875.
SZEGED 1876.
PARIS 1878.
SZ.-FEHÉRVÁR 1879.
KORON. AR. KERESZT
1883.

Van szerencsénk tudatni, hogy az eddigi Gyárutca 20. szám alatti gyárunkkal **külső váczi ut 44-ik szám alá helyezkedtünk által.**

Elváltunk minden nagyságu harangok öntését, azok szabadalmazott rendszerünk szerinti felszerelését, régi modorra szerelt harangok átszerelését, s minden e szakmabavágó munkát a legjutányosabb aron. Ajánljuk a legjobb és legszolidabban készült fuvó és tábori tűzhelyeinket üllök, satuk, fűrógépek, úgy minden kovács, lakatos és rézműves szerszámainkat, és különösen solid gyártmányu emelő hévèreinket.

Költségvetések, képes árjegyzékek bérmentve és ingyen.
Harang felszerelési rendszerünkre 1884 april havában kizárólagos szabadalmat nyertünk.